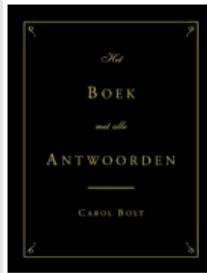

Rb Utrecht, 19 september 2007, The Book of Answers

AUTEURSRECHT

Oorspronkelijk werk

- [Specifieke elementen – bestaande uit 350 geformuleerde antwoorden, die iets boven midden van de bladzijde in kapitale letters staan omgeven door zwarte rand en blanco linkerpagina – dragen persoonlijk stempel van de auteurs](#)
- [dat de door Bolt geformuleerde antwoorden en de verzameling daarvan kunnen worden beschouwd als een werk dat een persoonlijke visie van de maker tot uitdrukking brengt.](#)

Geen verwatering

[De rechtbank is van oordeel dat bepaalde in beginsel oorspronkelijke elementen pas hun auteursrechtelijke bescherming kunnen verliezen als die elementen door veelvuldig gebruik en grootse navolging zijn verworpen tot een duidelijk herkenbare mode of stijl.](#)

Inbreuk

- [Auteursrechtelijk beschermde trekken zijn overgenomen](#)

Ten eerste niet, omdat de verschillen tussen beide boeken niet zodanig overheersen om de conclusie te rechtvaardigen dat het boek van Mulder geen nabootsing is. Ten tweede niet, omdat - onafhankelijk van de verschillen - beslissend voor de inbreukvraag blijft of er al dan niet auteursrechtelijk beschermde trekken zijn overgenomen, hetgeen naar het oordeel van de rechtbank het geval is, zoals uit het voorgaande volgt. Met andere woorden: de omstandigheden dat het boek van Mulder in vergelijking met het boek van Bolt (1) een duidelijk afwijkende vorm heeft, (2) de kft van kleur verschilt en een goedkopere uitstraling heeft, (3) 200 antwoorden geeft in plaats van 350 (4) de rechter- en linkerpagina anders zijn vormgegeven, zoals geen zwarte omkadering, versiersels in iedere hoek van de rechterpagina en een andere versiersel op de linkerpagina (zie 2.4. en 2.6.) en (5) de antwoorden en versiering in het midden van de pagina worden gecentreerd in plaats van iets daarboven (zie 2.4.), laat onverlet dat de mate van overeenstemming tussen beide boeken, dat wil zeggen de hiervoor onder 4.7. omschreven auteursrechtelijk beschermde elementen, van een zodanige aard en omvang is dat van een ongeoorloofde verveelvoudiging in auteursrechtelijke zin sprake is.

- [Hoeveelheid nieuw materiaal doet aan inbreuk niet af](#)

Ook het feit dat in het boek van Mulder niet meer dan 80 van de 350 door Bolt gegeven antwoorden terugkomen, merendeel in iets gewijzigde vorm, maakt niet dat het boek van Mulder als een zelfstandig werk dient te worden aangemerkt. In het algemeen geldt namelijk dat de overname van beschermde trekken in een ander werk een verveelvoudiging oplevert, ook al is de hoeveelheid nieuw materiaal mogelijk in verhouding (veel) groter. Bovendien is de rechtbank van oordeel dat de overeenstemming van 80 van de 350 in het boek van Bolt gegeven antwoorden niet van een zodanige geringe betekenis is dat van bedoeld uitgangspunt moeten worden afgeweken, te minder wanneer dit in samenhang met de overige punten van overeenstemming wordt beschouwd

Schadevergoeding

- [Schatting omzettering](#)

Mede met inachtneming van deze omstandigheden kan, anders dan waarop de schadeberekening van Bzztôh is gebaseerd, niet worden gezegd dat Bzztôh 10.392, laat staan 14.035, boeken van Bolt meer zou hebben verkocht bij het achterwege blijven van de uitgave van het boek van Mulder. Met het oog op het vorenstaande en gegeven het bepaalde in artikel 6:97 BW zal de rechtbank ten behoeve van de schadeberekening een schatting moeten maken van de geringere afzet van het boek van Bolt als gevolg van de verkoop van het boek van Mulder. De rechtbank schat deze geringere afzet op 5000 exemplaren

- [dat een schadevergoeding aan Bzztôh c.s. zal worden toegewezen van EUR 13.200,00 \(5000 x EUR 2,64\), te vermeerderen met te wettelijke rente vanaf 19 juli 2002 tot de dag der algehele voldoening.](#)

- [Geen immateriële schade](#)

Hieruit is de conclusie te rechtvaardigen dat Bolt ook nimmer met een eventueel verzoek om haar naam in het boek van Mulder te vermelden zou hebben ingestemd. De thans door Bolt gestelde verplichting aan de zijde van Verba c.s. dat haar naam in het boek van Mulder had moeten worden vermeld is hiermee niet te verenigen. Een deugdelijke grondslag voor de vordering van EUR 2.500,00 ontbreekt dan ook, zodat die vordering moet worden afgewezen.

Vindplaatsen: [Boek9](#); AMI 2008, nr. 16, p. 158, m.nt. Quaedvlieg

Rb Utrecht, 19 september 2007

(H.J. Schepen, J.M. Willems en J.P.H. van Driel van Wageningen)

Sector handels- en familierecht

zaaknummer / rolnummer: 200243 / HA ZA 05-1787

Vonnis van 19 september 2007

in de zaak van

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

UITGEVERIJ BZZTÔH B.V.,

gevestigd te 's-Gravenhage,

2. [X] BOLT,

wonende te Seattle, Washington,

eiseressen,

procureur mr. M. Lanen,

tegen

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid UITGEVERIJ VERBA B.V.,

gevestigd te Soest,

gedaagde,

procureur mr. G.G.A.J.M. van Poppel,

2. [Y], wonende te Rotterdam,

gedaagde,

niet verschenen.

Partijen zullen hierna Bzztôh, Bolt, Verba en Mulder worden genoemd. Eiseressen gezamenlijk zullen worden aangeduid als Bzztôh c.s. en gedaagden zullen tezamen worden weergegeven als Verba c.s.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van respectievelijk 15 en 16 augustus 2005;

- de conclusie van antwoord;

- de verstekverlening jegens Mulder van 30 november 2005;

- de conclusie van repliek;

- de conclusie van dupliek;

- de akte tot uitlating producties;

- de pleidooien en de ter gelegenheid daarvan overgelegde stukken.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. Bolt is de maker van het boek "The book of answers". Dit boek is in 1999 uitgegeven op de Amerikaanse markt. Sinds januari 2001 is de Nederlandse vertaling van dit boek onder de titel "Het boek met alle antwoorden" door Bzztôh uitgegeven (verder: "het boek van Bolt"). Bzztôh heeft hiervoor het exclusieve licentierecht van Bolt gekregen.

2.2. Medio 2002 is Verba (uitgever van boeken) op de Nederlandse markt gekomen met het boek "Dit boek lost alles op" en de subtitel "een antwoord op elke vraag". De maker van dit boek is Mulder. Dit boek zal verder worden aangeduid als "het boek van Mulder".

2.3. De wijze waarop het boek van Bolt en het boek van Mulder gebruikt moet worden is als volgt in de respectievelijke boeken omschreven [boven Bolt en onder Mulder, Red. IEPT]:

HOE GEBRUIK JE HET BOEK MET ALLE ANTWOORDEN

1. Houd het boek gesloten in de hand, op schoot, of leg het op tafel.
2. Concentreer je tien tot vijftien seconden op je vraag. Je mag geen open vragen stellen; ze moeten met 'ja' of 'nee' te beantwoorden zijn. Bijvoorbeeld: 'Is de vacature waarop ik solliciteer de juiste baan voor mij?' of 'Zal ik dit weekend op reis gaan?' Stel niet meer dan één vraag tegelijk.
3. Terwijl je je vraag formuleert, in gedachten of hardop, leg je één hand op het boek en strijk je met de vingers van je andere hand van onder naar boven langs de zijkant van de bladzijden.
4. Wanneer je het gevoel hebt dat het 'juiste moment' is, sla je het boek open en je krijgt het antwoord op je vraag.
5. Herhaal deze procedure voor alle vragen die je hebt.

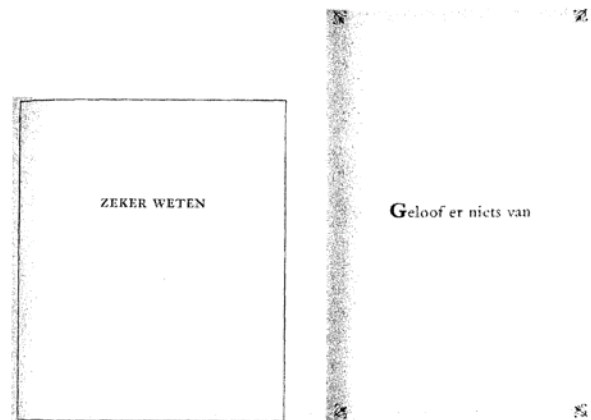
Heb je vragen? Dit boek geeft alle antwoorden.

GEBRUIKSAANWIJZING:

- Leg het boek gesloten voor je op tafel of leg het op je schoot.
- Denk een ogenblik na over de vraag die je wilt stellen.
- Wanneer deze duidelijk is, herhaal de vraag dan hardop*.
- Sluit je ogen en sla het boek open op de plaats die naar je gevoel de juiste is.
- Dit boek kan te allen tijde en voor alle vragen geraadpleegd worden.
- Zoek het juiste antwoord in dit boek.

* De vraag moet zo zijn geformuleerd dat er een 'ja' of 'nee' op kan worden gegeven.

2.4. Op iedere rechterpagina is een antwoord afgedrukt (links Bolt, rechts Mulder).

2.5. Het boek van Bolt bevat bij benadering 350 antwoorden en het boek van Mulder ongeveer 200.

2.6. Zowel in het boek van Bolt als in het boek van Mulder is iedere linkerpagina leeg, met uitzondering van een afbeelding van een versiering iets boven het midden van die pagina (Bolt) respectievelijk op het midden van die pagina (Mulder). De versieringen zien er als volgt uit (links Bolt, rechts Mulder)

2.7. Bzztôh heeft op grond van de stelling dat het boek van Mulder een inbreuk maakt op de auteursrechten van het Boek van Bolt in een brief van 12 juli 2002 Verba c.s. onder meer verzocht, en voor zover nodig gesommeerd, om de distributie en de verkoop van het boek van Mulder te staken. Verba heeft vervolgens toegezegd aan dit verzoek te zullen voldoen.

3. Het geschil

3.1. Bzztôh c.s. vordert - voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad - hoofdelijke veroordeling van Verba c.s., des dat de een betaald hebbend de ander zal zijn bevrijd, tot betaling van:

1. een bedrag van EUR 73.277,00 (inclusief rente tot en met 8 juli 2005) aan Bzztôh c.s. als vergoeding voor materiële schade, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 8 juli 2005, althans dat bedrag dat de rechtbank in goede justitie oordelend terzake zal vermenen te behoren;

2. een bedrag van EUR 2.500,00 aan Bolt als vergoeding voor immateriële schade als gevolg van schending van haar persoonlijkheidsrechten, althans een bedrag dat de rechtbank ex aequo et bono in goede justitie oordelend vermeent te behoren;

3. een bedrag van EUR 7.799,51 aan Bzztôh c.s. als vergoeding voor buitengerechtelijke kosten, subsidiair een bedrag dat de rechtbank in goede justitie oordelend vermeent te behoren, althans, nog verder subsidiair een bedrag ter grootte van EUR 1.788,00;

4. de kosten van de procedure.

3.2. Verba voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

3.3. Mulder is in de procedure niet verschenen.

4. De beoordeling

Bzztôh c.s. versus Verba

Stellingen van partijen

4.1. Bzztôh c.s. baseert haar vordering tot betaling van een materiële schadevergoeding van EUR 73.277,00 onder meer op de stelling dat het boek van Mulder een inbreuk maakt op de auteursrechten van Bolt en dat Bzztôh c.s. daardoor voornoemd bedrag aan schade heeft geleden. Het verweer van Verba tegen deze vordering komt - samengevat - op de volgende stellingen neer:

- het boek van Bolt is niet een auteursrechtelijk beschermd werk;

- mocht het boek van Bolt wel een auteursrechtelijk beschermt werk zijn, dan maakt het boek van Mulder daarop geen inbreuk;

Auteursrechten

4.2. Gelet op de hiervoor omschreven standpunten van partijen is de eerste vraag die voorligt of het boek van Bolt een auteursrechtelijk beschermd werk is in de zin van artikel 10 van de Auteurswet. Een werk kan als zodanig worden beschouwd indien het een eigen oorspronkelijk karakter bezit en het persoonlijk stempel van de maker draagt. Bij de beoordeling of het boek

van Bolt aan deze maatstaf voldoet overweegt de rechtbank vooreerst dat het concept/de idee om op allerlei (levens)vragen een antwoord te (willen) geven niet als nieuw kan worden aangemerkt. Tussen partijen is dit ook niet in geschil. Beide partijen stellen immers dat de achterliggende gedachte om een antwoord te geven op levensvraagstukken ook ten grondslag ligt aan de reeds lang bestaande tarot spelen, orakels en engelenkaarten. Met het oog hierop dient te worden beoordeeld of dit niet beschermde concept/idee door Bolt op een zodanige wijze is uitgewerkt dat deze uitwerking is aan te merken als een werk ten aanzien waarvan zij auteursrechtelijke bescherming geniet.

4.3. Bolt heeft ervoor gekozen om de antwoorden op "alle vragen", zoals zij het formuleert, in boekvorm uit te brengen, waarbij het opvallend is dat de lezer aan de hand van eenvoudige aanwijzingen, zoals weergegeven onder 2.3., wordt geïnformeerd over de wijze waarop het boek moet worden gebruikt. Deze aanwijzingen komen er kort gezegd op neer dat de lezer het boek in de hand, op schoot of op tafel legt, vervolgens een (levens)vraag stelt waarop enkel het antwoord ja of nee kan worden gegeven, waarna de lezer het boek open moet slaan en een antwoord op zijn vraag krijgt. In het boek van Bolt staan 350 door Bolt geformuleerde antwoorden. Ieder antwoord staat iets boven het midden van de bladzijde in kapitale letters op de rechterpagina weergegeven en is omgeven door een zwarte omranding (zie 2.4.). Iedere linkerpagina is blanco, met uitzondering van een sierlijk vormgegeven veer (zie 2.6.). Deze specifieke elementen van het boek van Bolt vloeien naar het oordeel van de rechtbank voort uit keuzes van de auteur en geven reeds daarom aan het boek een persoonlijk stempel en een oorspronkelijk karakter. Dat in 1997 een boek van de auteur David Michaeli is uitgegeven, waarin ook op iedere rechterpagina antwoorden op vragen worden gegeven, doet aan deze conclusie niet af. Het boek van Michaeli is namelijk geheel astrologisch van aard (en heeft dus een andere inhoud) en stemt niet overeen met de hiervoor omschreven vormgeving en uitwerking van het Boek van Bolt. Verder is het de rechtbank ook anderszins niet gebleken, want voorbeelden daarvan zijn niet in het geding gebracht, dat ten tijde dat Bolt het boek heeft gemaakt de hiervoor omschreven specifieke elementen, die het boek van Bolt kenmerken, reeds zodanig gebruikelijk waren dan wel inmiddels door mode of stijl zodanig in zwang waren geraakt, dat die elementen auteursrechtelijke bescherming ontberen.

4.4. Verder is het zo dat de in het boek van Bolt gegeven antwoorden nagenoeg allemaal van elkaar verschillen. Anders dan Verba stelt, is de rechtbank van oordeel dat de door Bolt geformuleerde antwoorden en de verzameling daarvan kunnen worden beschouwd als een werk dat een persoonlijke visie van de maker tot uitdrukking brengt. De verzameling antwoorden betreft namelijk niet uitsluitend een hoeveelheid feitelijke gegevens die oorspronkelijkheid mist. Bij het beantwoorden van een vraag en de formulering daarvan zal de mening, en dus persoonlijke visie, van degene die het antwoord geeft immers tot uitdrukking komen.

Ofwel, de 350 antwoorden in het boek van Bolt zijn oorspronkelijk: de selectie is gemaakt aan de hand van eigen selectiecriteria die op zichzelf en de formulering daarvan steeds kenmerkende eigen keuzes bevatten.

Voorts overweegt de rechtbank in dit verband dat door Verba niet is gesteld, en de rechtbank ook anderszins niet is gebleken, dat de door Bolt in haar boek geformuleerde antwoorden en de selectie daarvan in een eerder (ander) werk reeds tot uiting zijn gekomen. Ook met het oog hierop kan niet worden geconcludeerd dat het boek van Bolt een eigen oorspronkelijk karakter en/of het persoonlijk stempel van de maker mist.

4.5. Verba heeft nog gesteld dat na het verschijnen van het boek van Bolt veel vergelijkbare, sterk daarop gelijkende boeken, zijn verschenen. Volgens Verba heeft dit als gevolg dat de elementen die het boek van Bolt kenmerken inmiddels zijn verwaterd, zodat het gebruik van die kenmerken niet langer gemonopoliseerd kan worden. Indien Verba met haar beroep op "verwatering" heeft willen betogen dat (de) oorspronkelijke elementen in het boek van Bolt door het kopiëren daarvan door anderen onderdeel van mode en/of stijl zijn geworden waardoor daaraan geen auteursrechtelijke bescherming meer toekomt, wordt die stelling verworpen. De rechtbank is van oordeel dat bepaalde in beginsel oorspronkelijke elementen pas hun auteursrechtelijke bescherming kunnen verliezen als die elementen door veelvuldig gebruik en grootse navolging zijn verworpen tot een duidelijk herkenbare mode of stijl. Uit de boeken die Verba ter onderbouwing van dit betoog in het geding heeft gebracht blijkt dat drie daarvan, namelijk "het boek dat je toekomst voorspelt", "sibylle, uw eigen spirituele gids" en "het grote geld orakelboek", bepaalde elementen, en zeker niet alle, bevatten die het boek van Bolt ook kenmerken. Deze navolging is echter onvoldoende, want niet groots en veelvuldig, om te kunnen concluderen dat de auteursrechtelijk beschermde elementen van het boek van Bolt mode- respectievelijk stijlelementen zijn geworden die geen bescherming (meer) toekomen.

Inbreuk

4.6. Vervolgens komt de rechtbank toe aan de vraag of het boek van Mulder inbreuk maakt op de aan Bolt toegekende auteursrechten. Daarvan is sprake als het boek van Mulder als een gehele of gedeeltelijk bewerking of nabootsing in gewijzigde vorm van het boek van Bolt is te beschouwen en als gevolg daarvan niet als een nieuw, oorspronkelijk werk kan worden aangemerkt. In dit verband is van belang dat het enkele feit dat tussen een werk waarvoor auteursrechtelijke bescherming wordt ingeroepen en een als inbreukmakend bestreden voortbrengsel punten van overeenstemming bestaan niet reeds het vermoeden wettigt dat het laatste de vrucht is van bewuste of onbewuste ontlening. Daartoe is een mate van overeenstemming vereist die van een zodanige aard en omvang is dat van een ongeoorloofde verveelvoudiging in auteursrechtelijke zin sprake is.

4.7. De punten van overeenstemming tussen het boek van Bolt en het boek van Mulder zijn de volgende:

- Zowel Bolt als Mulder nemen als uitgangspunt om een antwoord te willen geven op alle (levens)vragen, hetgeen ook tot uitdrukking komt in de (sub)titel van beide boeken: "Het boek met alle antwoorden" en "dit boek lost alles op, een antwoord op elke vraag". Hoewel met Verba gezegd moet worden, zoals de rechtbank al heeft overwogen, dat de idee om op iedere levensvraag een antwoord te willen geven aloud is en dus niet voor bescherming in aanmerking komt, is de rechtbank niet gebleken dat dit idee vóór het verschijnen van het boek van Bolt al in boekvorm door een ander was uitwerkt. In zoverre is de uitwerking van het niet beschermde concept om levensvragen te beantwoorden in een nieuwe vorm gegoten en Mulder is met zijn gelijke uitwerking gekomen nadat het boek van Bolt was verschenen;

- De door Mulder uitgewerkte en geformuleerde aanwijzingen met betrekking tot het gebruik van zijn boek, zoals weergegeven onder 2.3., stemmen overeen met de gebruiksaanwijzing van Bolt. Beide boeken nemen als uitgangspunt dat er een vraag moet worden gesteld die met "ja" of "nee" beantwoord moet kunnen worden. Net als Bolt instrueert Mulder de lezer dat hij het boek gesloten in de hand, op schoot of op tafel moet worden gelegd. Vervolgens moet de lezer nadenken over een vraag, die vraag vervolgens stellen en het boek open slaan op de plaats die gevoelsmatig de juiste is. Het antwoord op de gestelde vraag staat dan op de opengelegde bladzijde.

- In beide boeken staan de antwoorden uitsluitend op de rechterpagina weergegeven met zwarte vetgedrukte letters en ontbreekt een paginanummering. De linkerpagina's van zowel het boek van Bolt als het boek van Mulder zijn onbeschreven en slechts voorzien van een versiering net iets boven het midden (Bolt) respectievelijk in het midden van de pagina (Mulder).

- Uit het overzicht dat door Bzztôh als productie 3 bij dagvaarding is overgelegd blijkt dat bij benadering 80 antwoorden van de 350 antwoorden die in het boek van Bolt voorkomen ook, merendeel in een iets gewijzigde formulering, in het boek van Mulder terugkomen. Zo zijn in het boek van Bolt de antwoorden te vinden: "dit is het verkeerde moment om meer te vragen" en "misschien kun je een lijst maken met redenen". Mulder geeft de volgende daarop gelijkende antwoorden "dit is niet het juiste moment om nog meer te vragen" en "maak een lijst van de redenen waarom je het zou doen".

4.8. Met inachtneming van de hierboven omschreven overeenstemmende elementen is de rechtbank van oordeel dat het boek van Mulder in zodanige mate de auteursrechtelijke beschermde trekken van het eerdere werk van Bolt vertoont dat niet kan worden gezegd dat het boek van Mulder als een zelfstandig werk kan worden aangemerkt. Dat er ook verschillen tussen beide boeken bestaan, zoals gemotiveerd door Verba is gesteld, brengt in deze conclusie geen verandering. Ten eerste niet, omdat de verschillen tussen beide boeken niet zodanig overheersen om de conclusie te rechtvaardigen dat het boek van Mulder geen nabootsing is. Ten tweede niet, omdat - onafhankelijk van de verschillen -

beslissend voor de inbreukvraag blijft of er al dan niet auteursrechtelijk beschermde trekken zijn overgenomen, hetgeen naar het oordeel van de rechtbank het geval is, zoals uit het voorgaande volgt. Met andere woorden: de omstandigheden dat het boek van Mulder in vergelijking met het boek van Bolt (1) een duidelijk afwijkende vorm heeft, (2) de kaft van kleur verschilt en een goedkopere uitstraling heeft, (3) 200 antwoorden geeft in plaats van 350 (4) de rechter- en linkerpagina anders zijn vormgegeven, zoals geen zwarte omkadering, versiersels in iedere hoek van de rechterpagina en een andere versiersel op de linkerpagina (zie 2.4. en 2.6.) en (5) de antwoorden en versiering in het midden van de pagina worden gecentreerd in plaats van iets daarboven (zie 2.4.), laat onverlet dat de mate van overeenstemming tussen beide boeken, dat wil zeggen de hiervoor onder 4.7. omschreven auteursrechtelijk beschermde elementen, van een zodanige aard en omvang is dat van een ongeoorloofde verveelvoudiging in auteursrechtelijke zin sprake is.

4.9. Ook het feit dat in het boek van Mulder niet meer dan 80 van de 350 door Bolt gegeven antwoorden terugkomen, merendeel in iets gewijzigde vorm, maakt niet dat het boek van Mulder als een zelfstandig werk dient te worden aangemerkt. In het algemeen geldt namelijk dat de overname van beschermde trekken in een ander werk een verveelvoudiging oplevert, ook al is de hoeveelheid nieuw materiaal mogelijk in verhouding (veel) groter. Bovendien is de rechtbank van oordeel dat de overeenstemming van 80 van de 350 in het boek van Bolt gegeven antwoorden niet van een zodanige geringe betekenis is dat van bedoeld uitgangspunt moeten worden afgeweken, te minder wanneer dit in samenhang met de overige punten van overeenstemming wordt beschouwd.

4.10. Door Verba is nog gesteld dat door Mulder op 19 januari 1999 aan haar een brief is geschreven, waarin Mulder de idee tot het maken van een inktboek, waarbij een antwoord op iedere vraag kan worden gevonden, al uit de doeken heeft gedaan. Daargelaten het antwoord op de vragen (1) of die brief (toen) is geschreven, hetgeen Bzztôh c.s. heeft betwist en (2) of het boek van Bolt toen al in de engelse versie was verschenen, kan deze omstandigheid Verba, voorzover zij daarmee wil betogen dat het boek van Mulder geen inbreuk maakt op het boek van Bolt, niet helpen. Het enkele idee van het geven van antwoorden op allerlei (levens)vragen komt, zoals de rechtbank reeds heeft overwogen, namelijk niet voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking. De uitwerking daarvan echter wel en juist met betrekking tot die uitwerking is de conclusie dat de mate van overeenstemming tussen het boek van Mulder en het boek van Bolt, waaronder begrepen de gebruiksaanwijzing en de bij benadering 80 antwoorden, van een zodanige aard en omvang is dat van een ongeoorloofde verveelvoudiging in auteursrechtelijke zin sprake is.

4.11. Daarnaast overweegt de rechtbank - met het oog op de hiervoor beschreven mate van overeenstemming tussen de in het geding zijnde boeken - dat de totaalin-

drukken die beide werken maken te weinig verschillen voor het oordeel dat het boek van Mulder als een zelfstandig werk kan worden aangemerkt.

Schadevergoeding

4.12. Nu de conclusie is dat het boek van Mulder een ongeoorloofde verveelvoudiging is van het boek van Bolt, dient Verba de als gevolg daarvan door Bzztôh c.s. geleden schade te vergoeden. Bzztôh c.s. heeft deze schade begroot op een bedrag van EUR 62.876,80. Ter onderbouwing van dit bedrag heeft Bzztôh c.s. gesteld dat - nadat het boek van Mulder in april 2002 op de markt werd gebracht - de verkoopcijfers van het boek van Bolt in de maanden mei, juni en juli 2002 daalde met in totaal 5.633 exemplaren. In juli 2002 is Verba gesommeerd de uitlevering en de verkoop van het boek van Mulder te staken. Ondanks de toezegging van Verba om aan deze sommatie te voldoen, zijn de boeken van Mulder, hoewel in beperktere omvang, toch aan het publiek verkocht, aldus Bzztôh c.s.. Dit heeft volgens Bzztôh c.s. in augustus en september 2002 tot een mindere verkoop van het boek van Bolt geleid van respectievelijk 968 (augustus) en 3.791 (september) exemplaren. Dit een en ander brengt volgens de stellingen van Bzztôh c.s. mee dat in de periode mei tot en met september 2002 in totaal 10.392 boeken van Bolt minder zijn verkocht dan zouden zijn verkocht zonder de auteursrechtelijke inbreuk. Verba heeft in totaal 14.035 boeken van Mulder verkocht. Met een winst per boek van Bolt van EUR 4,48 bedraagt de schade volgens Bzztôh c.s. derhalve EUR 62.876,00 (14.035 x EUR 4,48), te vermeerderen met de over dit bedrag verschuldigde rente vanaf 19 juli 2002 tot en met de dag der algehele voldoening. Uit deze stellingen van Bzztôh c.s. blijkt dat zij haar schadevordering grondt op een vermindering van de door haar genoten winst als gevolg van een geringere afzet, die te wijten is aan de publicatie van het boek van Mulder. De grondslag van de schadevordering van Bzztôh c.s. is dus niet gebaseerd op de afdracht van door Verba genoten winst met de verkoop van het boek van Mulder.

4.13. Verba heeft tegen het gevorderde schadebedrag van EUR 62.876,00 vooreerst aangevoerd dat niet zij, maar Mulder voor deze schade, indien en voorzover geleden, aansprakelijk is. Dit verweer wordt verworpen. Voor de verplichting tot schadevergoeding wegens auteursrechtinbreuk geldt het toerekeningsvereiste van artikel 6:162 BW. Ten aanzien van een professionele exploitant van auteursrechtelijk beschermde werken, zoals een uitgever van boeken, geldt dat het op de markt brengen van een inbreukmakend werk krachtens de in het verkeer geldende opvattingen naar het oordeel van de rechtbank in beginsel voor haar rekening komt. Omstandigheden waarom dit uitgangspunt in de onderhavige zaak niet zou opgaan zijn door Verba niet gesteld noch zijn die de rechtbank anderszins gebleken.

4.14. Met betrekking tot de hoogte van de schade heeft Verba een aantal verweren gevoerd, welke verweren thans - voor zover van belang - zullen worden behandeld. Tussen partijen staat vast dat Verba op enig moment aan Bzztêh c.s. heeft medegedeeld dat zij in de periode 1 december 2001 tot en met 21 november 2002

14.035 boeken heeft verkocht. Met Verba is de rechtbank van mening dat niet (met zekerheid) vast te stellen is hoeveel meer boeken van Bolt zouden zijn verkocht als het boek van Mulder niet zou zijn uitgegeven. In ieder geval zijn de aantallen van door Verba verkochte exemplaren van het boek van Mulder niet gelijk te stellen met de exemplaren die Bzztôh minder heeft verkocht, volgens Bzztôh 10.392 exemplaren. De rechtbank neemt daarbij in overweging dat het boek van Mulder beduidend goedkoper was geprijsd dan het boek van Bolt en dat - zoals tijdens de gehouden pleidooien is komen vast te staan - slechts in 20% van de boekhandels zowel het boek van Bolt als het boek van Mulder ter verkoop is aangeboden. Mede met inachtneming van deze omstandigheden kan, anders dan waarop de schadeberekening van Bzztôh is gebaseerd, niet worden gezegd dat Bzztôh 10.392, laat staan 14.035, boeken van Bolt meer zou hebben verkocht bij het achterwege blijven van de uitgave van het boek van Mulder. Met het oog op het vorenstaande en gegeven het bepaalde in artikel 6:97 BW zal de rechtbank ten behoeve van de schadeberekening een schatting moeten maken van de geringere afzet van het boek van Bolt als gevolg van de verkoop van het boek van Mulder. De rechtbank schat deze geringere afzet op 5000 exemplaren.

4.15. Bzztôh c.s. heeft, zoals hiervoor vermeld, de vermindering van de winst per exemplaar van het boek van Bolt als gevolg van de gestelde geringere afzet berekend op EUR 4,48. Verba heeft tegen deze berekening ingebracht dat Bzztôh c.s. ten onrechte de algemene kosten heeft gesteld op 43% van de bruto verkoopprijs per exemplaar (bruto verkoopprijs = EUR 11,79). Volgens Verba wordt namelijk in de regel een hogere korting van 43%, namelijk 45% tot 50%, aan boekenhandelaren gegeven. Daarnaast stelt Verba dat Bzztôh c.s. vergeten is met de distributiekosten van 10% tot 12% van het bruto verkoopbedrag rekening te houden. Deze stellingen van Verba heeft Bzztôh c.s. slechts in algemene woorden weersproken. Het had op de weg van Bzztôh c.s. gelegen om nader te onderbouwen, bijvoorbeeld door middel van het overleggen van stukken, dat in haar geval de algemene kosten 43% hebben bedragen en dat zij geen, althans minder dan de door Verba gestelde, distributiekosten maakt. Bij gebreke van deze onderbouwing gaat de rechtbank ervan uit dat het gemiddelde van de door Verba genoemde percentages juist zijn, zonder dat Bzztôh tot bewijs van het tegendeel wordt toegelaten. Dit betekent dat de rechtbank de algemene kosten per exemplaar begroot op 47,5% in verband met verstrekte kortingen aan handelaren en 11% aan distributiekosten, totaal derhalve 58,5% van de bruto verkoopprijs, hetgeen neerkomt op brutowinstmarge van EUR 4,89 per exemplaar (41,5% van EUR 11,79). Hiervan dient vervolgens de door Bzztôh genoemde bijzondere kosten per exemplaar van EUR 2,25 te worden afgetrokken, zodat de uiteindelijke bruto winstmarge per boek van Bolt gesteld wordt op EUR 2,64. Door Verba is overigens ook betwist dat de bijzondere kosten per boek van Bolt EUR 2,25 zouden hebben bedragen, maar deze betwisting heeft Verba

verder niet concreet onderbouwd. In het licht hiervan gaat de rechtbank uit van de juistheid van het genoemde bedrag van EUR 2,25 per boek. Ten slotte overweegt de rechtbank dat de overige door Verba gestelde omstandigheden, die volgens haar de juistheid van de hoogte van de door Bzztôh gevorderde schade in twijfel trekken, in onvoldoende mate te concretiseren zijn om in een schadevaststelling tot uitdrukking te kunnen brengen. Aanknopingspunten voor die concretisering zijn door Verba ook niet aangereikt.

4.16. Uit hetgeen de rechtbank hiervoor heeft overwogen volgt dat een schadevergoeding aan Bzztôh c.s. zal worden toegewezen van EUR 13.200,00 (5000 x EUR 2,64), te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 19 juli 2002 tot de dag der algehele voldoening.

Persoonlijkheidsrechten

4.17. De onder 3.1. onder 2 vermelde vordering heeft Bzztôh c.s. gebaseerd op de stelling dat Verba inbreuk heeft gemaakt op de persoonlijkheidsrechten van Bolt door in het boek van Mulder niet de naam van Bolt te vermelden. Daardoor heeft Bolt volgens Bzztôh c.s. immateriële schade geleden ter hoogte van EUR 2.500,00. Met betrekking tot deze vordering overweegt de rechtbank dat uit de door Bzztôh c.s. in haar processtukken gebezigde stellingen voortvloeit dat Bolt het boek van Mulder als een inbreuk op haar auteursrechten beschouwt en dat zij voor die ongeoorloofde verveelvoudiging haar toestemming niet heeft verleend en, indien gevraagd, ook niet zou hebben verleend. Hieruit is de conclusie te rechtvaardigen dat Bolt ook nimmer met een eventueel verzoek om haar naam in het boek van Mulder te vermelden zou hebben ingestemd. De thans door Bolt gestelde verplichting aan de zijde van Verba c.s. dat haar naam in het boek van Mulder had moeten worden vermeld is hiermee niet te verenigen. Een deugdelijke grondslag voor de vordering van EUR 2.500,00 ontbreekt dan ook, zodat die vordering moet worden afgewezen.

Buitengerechtigde incassokosten

4.18. Door Bzztôh wordt als vergoeding voor buitengerechtigde incassokosten een bedrag gevorderd van EUR 7.799,51. De vordering tot vergoeding van buitengerechtigde kosten is slechts toewijsbaar, indien deze kosten in redelijkheid zijn gemaakt en de omvang daarvan eveneens redelijk is. De vordering van Bzztôh c.s. gaat het in het rapport Voorwerk II gehanteerde forfaitaire tarief, dat in zijn algemeenheid redelijk wordt geacht, in ruime mate te boven. Ter onderbouwing van haar stelling dat het bedrag van EUR 7.799,51 daadwerkelijk aan buitengerechtigde kosten is gemaakt heeft Bzztôh c.s. een aantal facturen overgelegd waaruit deze kosten blijken. Bzztôh c.s. heeft echter nagelaten hierbij specificaties te voegen, waarin de verichte werkzaamheden zijn omschreven en waaruit kan worden opgemaakt welke bedragen op welke werkzaamheden betrekking hebben. Bij gebreke van deze specificaties kan niet worden geoordeeld dat de gestelde gemaakte kosten alle in redelijkheid zijn gemaakt. Nu bedoelde specificatie niet door Bzztôh c.s. is gegeven, heeft zij ter onderbouwing van haar vordering, van EUR 7.799,51, dat wil zeggen de redelijkheid daarvan,

onvoldoende gesteld. De rechtbank zal de vordering tot vergoeding van de buitengerechtelijke kosten dan ook toewijzen tot een bedrag gelijk aan twee punten van het toepasselijke liquidatietarief in eerste aanleg over het toegewezen bedrag, zonder dat Bzztôh tot het leveren van nader bewijs met betrekking tot de door haar gestelde redelijkheid van de gemaakte kosten wordt toegelaten.

Bzztôh c.s. versus Mulder

4.19. Mulder is in de procedure niet verschenen en tegen hem is dan ook verstek verleend. De door Verba aangevoerde verweren kunnen niet in het voordeel van Mulder werken, tenzij sprake is van een rechtsbetrekking tussen partijen die verplicht tot een voor alle gedaagden gelijke beslissing. Van een zodanige rechtsbetrekking is de rechtbank niet gebleken, zodat de vorderingen van Verba jegens Mulder integraal worden toegewezen. Uitzondering hierop vormt de vordering van Bolt tot vergoeding van schade vanwege de gestelde inbreuk op haar persoonlijkheidsrechten. Deze vordering komt de rechtbank namelijk ongegrond voor, zoals onder 4.16. van dit vonnis reeds is overwogen.

4.20. Omdat tussen alle betrokken partijen één vonnis wordt gewezen, dient dit vonnis op de voet van artikel 140 Rv ook tegen Mulder te worden beschouwd als een vonnis op tegenspraak.

Bzztôh versus Verba en Mulder

Proceskostenveroordelingen

4.21. Verba zal als de grotendeels in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. Omdat een aanzienlijk deel van het gevorderde bedrag wordt afgewezen, begroot de rechtbank de proceskosten aan de zijde van Bzztôh c.s. op basis van het toegewezen bedrag en mede rekening houdend met de proceskostenveroordeling van

Mulder op:

- dagvaarding	EUR	71,93
- overige exploitkosten		0,00
- vast recht		920,00
- getuigenkosten		0,00
- deskundigen		0,00
- overige kosten		0,00
- salaris procureur		1.587,00 [...]
Totaal	EUR	2.578,93

4.22. Mulder zal als de grotendeels in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van Bzztôh c.s. worden begroot op:

5. De beslissing

De rechtbank,

Ten aanzien van Verba:

5.1. veroordeelt Verba hoofdelijk met Mulder, zodat indien en voor zover de één betaalt ook de ander zal zijn bevrijd, om aan Bzztôh c.s. te betalen een bedrag van EUR 13.200,00, vermeerderd met de wettelijke rente als bedoeld in art. 6: 119 BW over het bedrag van EUR 13.200,00 vanaf 19 juli 2002 tot de dag van volledige betaling.

5.2. veroordeelt Verba hoofdelijk met Mulder, zodat indien en voor zover de één betaalt ook de ander zal

zijn bevrijd, om aan Bzztôh c.s. als vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten te betalen een bedrag van EUR 904,00,

5.3. veroordeelt Verba in de proceskosten, aan de zijde van Bzztôh c.s. tot op heden begroot op EUR 2.578,93,

5.4. verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad,

5.5. wijst het meer of anders gevorderde af.

Ten aanzien van Mulder:

5.6. veroordeelt Mulder hoofdelijk met Verba, zodat indien en voor zover de één betaalt ook de ander zal zijn bevrijd, om aan Bzztôh c.s. te betalen een bedrag van EUR 13.200,00, vermeerderd met de wettelijke rente als bedoeld in art. 6: 119 BW over het bedrag van EUR 13.200,00 vanaf 19 juli 2002 tot de dag van volledige betaling, en daarnaast tot betaling aan Bzztôh c.s. van EUR 49.676,80 (EUR 62.876,80 - EUR 13.200,00), vermeerderd met de wettelijke rente als bedoeld in art. 6: 119 BW over het bedrag van EUR 49.676,80 vanaf 19 juli 2002 tot de dag van volledige betaling,

5.7. veroordeelt Mulder hoofdelijk met Verba, zodat indien en voor zover de één betaalt ook de ander zal zijn bevrijd, om aan Bzztôh c.s. als vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten te betalen een bedrag van EUR 904,00, en daarnaast tot betaling aan Bzztôh c.s. van een bedrag van EUR 6.895,51 (EUR 7.799,51 - EUR 904,00) als vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten,

5.8. veroordeelt Mulder in de proceskosten, aan de zijde van Bzztôh c.s. tot op heden begroot op EUR 1.438,93,

5.9. verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad,

5.10. wijst het meer of anders gevorderde af.

Dit vonnis is gewezen door mr. H.J. Schepen, mr. J.M. Willems en mr. J.P.H. van Driel van Wageningen en in het openbaar uitgesproken op 19 september 2007.